

OPBRENGST MARATHONS ACUUT ONVEILIG

SAMENVATTING

November 2023

In samenwerking met alle marathonners en gesprekspartners

In opdracht van het Landelijk Bestuurlijk Netwerk Zorg-stra

Marieke Kleinjan en Ieta Polman

Kern

Acuut (fysiek) gevaar bij huiselijk geweld of kindermishandeling vraagt om direct ingrijpen of juist de check daarop of dat nodig is. Soms kunnen betrokkenen dat zelf, al dan niet samen met de hulpverlener of de sociale steun die er al is in het gezin. Soms is er meer nodig. De praktijk laat ons zien dat we in die situaties meer en meer bewegen naar regionale, geïntegreerde crisisinterventieteams, waarin professionals vanuit verschillend perspectief met de betrokkenen en hun sociale omgeving samenwerken.

Perspectief betrokkenen

Wat hebben betrokkenen van ons nodig in situaties van direct gevaar?

- Eerst veiligstellen van betrokkenen, professionals en sporen
- Echt contact maken, laten voelen dat je er voor hen bent
- Oog hebben voor iedere betrokkene: kind, ouder, volwassene, slachtoffer, pleger, getuige

Werkzame elementen

- Samen op in actie met inzet van (generieke en specifieke) expertise
- Bereikbaarheid en beschikbaarheid van informatie, expertise én hulp

Inzicht

Werk toe naar geïntegreerd samenwerken in situaties van acute onveiligheid, 24/7 en van 0-100

In regionale, geïntegreerde crisisinterventieteams werken partners in veiligheid onder een bestuurlijke opdracht samen in netwerkverband, Veilig Thuis, jeugdbescherming, ggz, verslavingszorg, vrouwenopvang, goed vindbaar voor melders, verwijzers of directe samenwerkingspartners bij acuut, zoals politie en justitie. Die beschikbaarheid geldt ook voor een brede schil aan aanbieders van hulp en zorg, zoals de sociale wijkteams.

Samen op in Analyse

Methodisch
samen werken

Verbinding
Structureel
Acuut

Zorgvuldig
samen werken

Geïntegreerd
samen werken

Kern

Het duiden van acute situaties is een vak, een professie. Naast een aantal generieke competenties leren we dat ook specifieke deskundigheid nodig kan zijn, afhankelijk van de situatie. In de samenwerking hebben professionals vanuit hun taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden verschillende rollen binnen coalities van partijen. Het verzamelen en analyseren van (nieuwe) informatie om te duiden wat er aan de hand is vraagt om methodisch handelen. Een zelfde en begrijpelijke taal daarin spreken vanuit een gezamenlijke visie is daarbij helpend.

Perspectief betrokkenen

Wat hebben betrokkenen van ons nodig in het duiden van wat er aan de hand is?

- Betrokken zijn/worden (verder dan de huiskamer, kinderen, boven, buiten)
Gesprek over onveiligheid aangaan, woorden geven
- Eerst met iedereen praten, voordat je besluiten neemt
- Betrokkenen niet onnodig belasten (één keer verhaal laten vertellen)
Bejegening o.b.v. gelijkwaardige basis en neutrale bewoordingen

Werkzame elementen

De vijf kernvragen die je altijd stelt als basis om samen te werken:

1. Wat is er gebeurd?
  2. Wat is er bekend?
  3. Is het **NU** veilig?
  4. Wat moet er **NU** gebeuren?
  5. Wie zijn betrokken en hoe staan de betrokkenen erin?
- Vanaf de start gezamenlijk interveniëren voor meerdere doeleinden.
  - Gelijktijdig informatie bij elkaar leggen (ipv ná elkaar)
  - Begrip en vertrouwen in elkaar

Inzicht

Werk samen vanuit één visie en methodiek:
de visie gefaseerd samenwerken voor veiligheid.

Voor het goed kunnen duiden en analyseren van de problematiek / (acute) onveiligheid kwamen drie inzichten naar voren:

- Expliciet maken van de kernvragen die áltijd aan de orde zijn in situaties van acuut
- Het praktisch inzetbaar maken hoe de partijen bij acuut 'slimmer samen kunnen werken'
- Bewust zijn van je houding en gedrag in relatie tot de ander

Samen op in Aanpak

Kern

We willen de aanpak bij acuut betekenis geven in de aanpak van structureel. De crisisinterventie staat niet op zichzelf. Daar waar we dát vertrouwen in de samenwerking kunnen organiseren, we weten wat we moeten doen in situaties van acuut en er verbinding is op de hulp, zorg en steun die er in het gezin is, is het werk betekenisvoller. Een crisis is zelden de start van de onveiligheid, het begint al ver daarvoor.

Perspectief betrokkenen

Wat hebben betrokkenen van ons nodig in situaties van acute en structurele onveiligheid?

- Begrijpen wat er gebeurt, weten wie er komt en wanneer
- Zien en voelen dat er samen gewerkt wordt, in het moment en daarna (en daarvoor)
- Eén duidelijk aanspreekpunt waar betrokkenen altijd bij terecht kunnen (in crisis)
- Aansluiten op de situatie, niveau en tempo van de betrokkenen

Werkzame elementen

- Wees transparant in het delen van informatie, gebruik de juiste taal en check met elkaar of je de informatie mag gebruiken
- Zorg voor een goede onderbouwing en dossiervorming. Deze is feitelijk, compleet, relevant, actueel, volgordelijk, geaccordeerd, begrijpelijk en concreet
- Een goede samenwerking is elkaar kennen en vertrouwen en is haalbaar en realistisch
- Een integrale samenwerking vraagt om een gezamenlijke aanpak, overzicht en eigenaarschap

Inzicht

Werk zorgvuldig samen voor verbinding structureel-acuut

De verbinding tussen structureel en acuut is de kern van de aanpak: hoe kan het Veiligheidsplan voor de aanpak van de structurele onveiligheid veiligheidsafspraken bevatten die kenbaar en als direct richtsnoer van handelen meegegeven worden aan de professionals die kortdurend 'instappen' in de situatie van acuut?

Methodisch
samen werken

Verbinding
Structureel
Acuut

Zorgvuldig
samen werken

Geïntegreerd
samen werken

Samen op in Beleid & bestuur

Hoe verder?

We passen de basiselementen van ontwikkelingsgericht werken toe waar het gaat om daadkrachtig leiderschap in beleid & bestuur. Ontwikkelingsgericht werken waardeert en versterkt wat goed gaat, laat los wat niet meer werkt en voegt toe en ontwikkelt wat nu nodig is. We kijken met elkaar hoe we concrete stappen vooruit kunnen zetten.

Waardeer en versterk wat goed gaat

- **Doorontwikkelen regionale, geïntegreerde crisisinterventie** 24 uur, 7 dagen per week, bereikbaar én beschikbaar voor doelgroep 0-100
- **Methodisch werken:** de Visie Gefaseerd samenwerken voor veiligheid stimuleert werken vanuit de bedoeling en geeft betekenis aan werk
- **Focus op onveiligheid:** doel is samenwerken om met behulp van een veiligheidsplan voor directe veiligheid het handelingsperspectief te kennen voor de volgende acute onveiligheid/crisis, ofwel de aanpak bij acuut te verbinden met de aanpak bij structureel
- **Teamleren:** faciliteer een lerende praktijk op casusniveau

Laat los wat niet meer werkt

- Fragmentatie als start van de inzet in plaats van de focus op systemisch werken.
- Hoge draaglast, lage draagkracht
- Tekort aan bestuurlijke daadkracht en (regionale) besluitvorming

Doe het samen!

Organiseer bestuurlijke doorzettingskracht. Zet de bestaande bestuurlijke gremia in om concrete stappen te zetten

- Op het niveau van de organisaties: organiseer coalities van partijen en netwerksamenwerking
- Op het niveau van de gemeenten: zorg voor bewustzijn dat de gemeente het ook niet alleen kan; zorg voor regionale samenwerking
- Op het niveau van de ministeries en de VNG: durf structuur-denken bij te stellen en zie daarbij de lerende praktijk als betekenisvolle raadgever voor verbinding van programma's
- Organiseer landelijke richtlijnen voor wat decentraal geregeld moet worden, rekening houdend met schaalgrootte.